

İNNOVATİF GİRİŞİMCİLİK

Nasıl İşletme Kurulur?

“NASIL İŞLETME KURULUR?”

18 Nisan 2022 tarihinde düzenlenen İşini Kur Bilgilendirme Programı kapsamında sorulan soruların, yetkili muhasep murakıp Melih Mevlüt tarafından yanıtlanan cevaplarıdır. Program videosuna buradaki linkten erişebilirsiniz.

Kıbrıs Türk toplumunda açılması mümkün işletme türleri nelerdir?

1. Şahıs İşletmesi

Tek Kişilik sadece Kıbrıs Türk toplumundan kişilerin kurabileceği, tüzel kişiliği olmayan, sınırsız sorumluluk taşıyan (kişiyi tüm varlıkları ile işletmesine sorumlu kılan) genellikle, küçük işletmelere hitap eden işletme türü.

Hertürlü iş kolunun (ticaret, hizmet, üretim vs) gerçekleştirilebileceği, daha çok ortak ve partnerli şekilde iş yürütmeyi tercih etmeyen, tüm kontrolü bir kişi üzerinde birleştiren, tescil ve maliyetler açısından hem en hızlı hem de en düşük maliyetli iş yapma modeli

2. Özel Limited Şirket

En az 2 en çok 50 kişi ile ortaklık yapısı üzerinden, sermaye bedeli belirleyerek sahiplik ve yönetimi ayırmak ve sermaye sahiplerinin sorumluluklarını sermayeler ile limitleme amacı ile kurulan işletmeler.

Daha çok ilk yatırım miktarlarının yüksek olacağı ön görülen, anasözleşme ve tüzük hazırlanmasıyla yönetsel ve sektörel alanların net bir şekilde belirlendiği işletme modeli.

3. Ortaklıklar (Kollektif ve Komandit)

Kollektif ortaklıklar birden fazla girişimcinin limited firma kurmadan bir araya gelerek ortaklık üzerinden iş yapabilmelerine imkan kılar. Kollektif ortaklıklarda her bir ortak aynı şahıs işletmelerde olduğu gibi işletmede eşit ve sınırsız derecede sorumlu olur.

Komandit ortaklıklar da ise sınırsız sorumluluk en az bir kişi olmak koşulu ile ortaklar arasında kararlaştırılabilir. Dolayısıyla sorumlu ortaklar şirket yönetimi ve sorumlulukları üstlenirken sorumlu olmayan ortaklar anlaşma neticesinde kar paylarını elde edebilirler.

4. Yabancı Şirket

Ana merkezleri yurt dışında kurulmuş, Kıbrıs'ın kuzey kesiminde şube açma yolu ile iş yapabilen ancak iş yapması izne tabi olan işletmelerdir.

5. Uluslararası Şirket

Kıbrıs'ın kuzey kesiminde kurulmuş ANCAK tüm gelir getirici faaliyetlerini yurt dışından elde eden işletmelerdir. Yabancı gerçek veya tüzel kişiler ile yurtdışında ikamet eden Kıbrıs Türk toplumundan şahıslar bu tür işletme kurmak için ilgili kuruluşa müracaat edebilirler.

İşletme kurmak için yasal gereklilikler nelerdir?

İşletme kayıt işlemleri Tescil ve Kayıt işlemleri olarak iki kategoriye ayrılabilir.

Tescil işlemleri şirketler mukayyitliği tarafından gerçekleştirilir. Şahıs işletmeler için arzu edilirse ticari ünvan tescili yapılabilmektedir. Ticari ünvanlar herhangi bir tüzel kişilik oluşturmaz, işletmeler tarafından tabela ve tanıtım ismi gibi düşünülebilir.

Ortaklık ve limited firmalar için ise işletmenin ortaklık yapısı, ortakların kimlik bilgileri, ikametgah adresleri, işletmenin yasal adresini gösteren belge (kira kontratı, koçvan vb), ortaklık anlaşması veya şirket anasözleşme tüzüğü tescil edilmek zorundadır.

Tescil aşaması sonucunda elde edilecek tescil belgeleri ile kayıt aşamasına geçilebilir kayıt aşamasında sırası ile takip edilmesi gereken adımlar ve resmi kuruluşlar şu şekildedir:

1. Depending on the business address, a business establishment notification must be submitted to the revenue and tax office in the area. A permit must be obtained to issue official documents (i.e. invoices, receipts, cash register slips, etc.). The business becomes a taxpayer on the date, at the address, and in the sectors as notified.
2. The company must become a member of a chamber or union best suited to the line of business to be conducted (Chamber of Shopkeepers and Artisans, Chamber of Commerce, Chamber of Industry, professional organizations, and unions, etc.).
3. An application must be lodged at the local government, that is, the municipality in the area, to obtain a workplace licence.
4. Then, the business must be registered in the Tax Department, receive a chamber or a union membership, receive a municipal permit, and must be registered at the Department of Labour, the Department of Social Security, and the Provident Fund Department.
5. Extra registrations may be required depending on the line of business. E.g., Importer and exporter certificate from the Department of Industry, live music permit from the Department of Environment, alcoholic beverage sales license from the district governorate, etc.

Çalışanı olmayan bir girişimcilerin (iş sahiplerinin) sosyal sigorta, ihtiyat sandığı vb. Sorumlulukları nelerdir?

Tek başına çalışan iş sahibi kişilerin rutin olarak yüklenmesi gereken sorumlulukların başında, işletmenin aylık olarak KDV beyannamelerinin sunumu, kişinin aylık işveren statüsünde sosyal sigorta yatırımını gerçekleştirmesi, ve yıllık olarak işletmesinin kar-zarar tabloları ile yılsonu finansal tablolarının beyan edilmesi gelmektedir.

İşletme kurmak için finansal gereklilikler nelerdir? Bir iş kurmak için ne kadar harcama yapmanız gerekmektedir?

Seçilecek olan şirket modeline, özellikle limited firmalarda belirlenecek olan kuruluş sermayesine, yapılacak olan iş neticesinde üye olunması gereken oda veya birlik aidatlarına bağlı olarak çok büyük farklılıklar göstermektedir.

Farklı iş türlerinin avantaj ve dezavantajları nelerdir?

İşletme türlerine göre avantaj ve dezavantajlar genellikle maliyet, süreç ve işlevsellik olarak değerlendirilebilir. Ancak tamamen bir işletme modelini diğerine göre daha iyi olduğunu ya da daha kötü olduğunu söyleyebilmek mümkün değildir. Avantaj ve dezavantajlar işletme sahibinin pozisyonu, vizyonu ve gelecek planları ile değerlendirilebilir.

Ancak genellemek gerekirse şahıs işletme kurma süreci ve maliyeti “Tescil” aşaması olmadığından dolayı ortaklık ve limited firma kurma süreçlerinden daha kısa ve maliyet olarak da daha altında olacaktır.

Limited firma kurmanın temel avantajı ise konsept olarak kişilerin sorumluluklarını sınırlama üzerinden anlaşılabilir. Ortaklık veya şahıs işletmelerde kişi sınırsız derecede sorumludur. Yani iş dünyasında yaşanacak olumsuz bir sonuç neticesinde şahsi olarak tüm zarar ziyanı karşılamakla yükümlüdür. Dolayısıyla Limited firma kuruluşunun temel avantajı rutin olarak değil bu tür istenmeyen durumlara düşülmesi halinde hissedilebilecektir. Ayrıca bir diğer avantaj olarak sayılacak konu ise sahiplik ve yönetimin ayrılmasıdır. Kısacası “yatırımcı” olarak iş yapmak isteyen ancak işi yönetme açısından zaman ve kabiliyet eksikliği olan kişilerin limited firmaya yönelmesi daha verimli sonuçlar doğuracaktır.

Spesifik sektörler veya işletme tipleri için farklı fırsatlar veya teşvikler var mıdır?

Yerel işgücü istihdamının desteklenmesi kapsamında ilk kez işveren statüsünde işe başlayan kadın girişimciler için mevcut en düşük sosyal sigorta basamağına tejbül eden

eden miktar işyerinin herhangi bir sosyal sigorta veya ihtiyat sandığı borcu bulunmadığı takdirde 60 ay süre ile teşvik ödemesi yapılır.

Erkek girişimciler için bu süre 48 ay olup 18 – 40 yaşları ile sınırlandırılmıştır.

İşletme eğer ortaklık veya limited firma olarak tescil edilmişse teşvikten yararlanmak isteyen girişimcilerin minimum ortaklık ve hisse oranı %50 olması gerekmektedir.

Dipnot: Daha önceden işveren statüsünde iş yapmış ancak teşvikten yararlanmamış kişiler de eğer bir önceki işletmelerinin kapanmasından 3 yıl sonrasında yeniden işletme kurup yukarıdaki koşulları sağlıyorsa, teşvikten yararlanma şansını elde edebilirler.

Yabancı uyruklu şahıslar Kıbrıs Türk toplumunda nasıl iş kurabilir?

Yabancı uyruklu kişiler şahıs işletme üzerinden işletme sahibi olamazlar.

Yabancı uyruklu kişiler en genel hatları ile 2 farklı modelde Kıbrıs Türk toplumunda iş yapmaktadırlar.

Birinci seçenek Yabancı Şirket statüsünde hale hazırda yurt dışında merkez olarak faaliyet gösteren bir firmanın Kıbrıs'ın kuzey kesiminde şube açması ile yapılmaktadır. Bu tür işletmelerde şirketin genel yapısı merkezdeki yapının tamamen aynisi olup, faaliyete başlamadan önce bakanlar kurulundan özel izin alınması gerekmektedir. Bu tür işletmeler belli başlı ve bir amaç doğrultusunda şube açma yetkisi elde ederler.

İkinci seçenek ise yerel limited şirkettir. Yine en az 2 kişinin ortak olabileceği limited firma kuruluşu ile iş yapabilmek mümkün olacaktır. Sadece yabancı uyruklu kişilerin ortak olduğu yerli limited firmalarda sermaye, bloke ve sektörel olarak düzenlemeler mevcuttur. Kişilere tavsiyemiz bu tür detay ve teknik konuları o günün koşullarında uzmanlara danışmaları yönündedir.

